NIEUWS INZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN

Red.: Dr E. Tekenbroek

Invloed van schulden, die niet ingevorderd worden, op de hoogte van de bedrijfswinst

In het passief van de balans van een zakenman kwamen reeds eenige jaren schulden voor tot een bedrag van ƒ 24.700.— nominaal. Hij werd in het geheel niet om betaling lastig gevallen, terwijl ook zijn finantieele positie betaling niet toeliet. Om deze redenen schatte de man zijn schulden op ƒ 20.000.—.

De Inspecteur ging een stap verder en concludeerde uit de bovengenoemde omstandigheden, dat deze schulden betaald waren en verhoogde het winstcijfer met ƒ 20.000.—.

Nu van geen betaling of kwijting bleek, ging deze gevolgtrekking de Raad te ver, daar geen der opgemelde omstandigheden verhinderen, dat nog betaling gevorderd kan worden, te meer waar de finantieele toestand van den belastingplichtige in kwestie pleegt te fluctueeren. Wel meende de Raad, dat al deze omstandigheden even zooveel factoren vormden, welke de waarde der schulden bepaalden en verbond daaraan de conclusie, dat de waarde in het onderhavige geval op ƒ 10.000.— was te stellen.

In cassatie bevestigt de Hooge Raad met zijn arrest dd. 19 Februari '41 (B 7307) deze beslissing, overwegende:

> „dat de omstandigheid, dat de betaling van de in de uitspraak bedoelde schulden ten bedrage van ƒ 24.700.— nog gevorderd kan worden, voor den raad geen beletsel vormde om, rekening houdende met de kans, dat die reeds eenige jaren bestaande schulen nog zouden worden ingevorderd of vrijwillig voldaan, te beslissen, dat ter zake niet ƒ 20.000.—, gelijk belanghebbende wilde, doch slechts ƒ 10.000.— ten laste van de bedrijfswinst mocht worden gebracht";

Bij het lezen van dit arrest krijgt men de indruk dat de winstbelasting en de nieuwe inkomstenbelasting hun schaduwen vooruit hebben geworpen. Immers slechts in het systeem van de aan deze beide belastingwetten ten grondslag liggende vermogensvergelijkingstheorie past het te spreken van passiva, die ten laste van de bedrijfswinst zijn gebracht. In dit verband is nog vermeldenswaard de overweging in de uitspraak van de Raad van Beroep luidende: „dat de strijd tusschen partijen zich beperkt tot de vraag of schulden, welke door appellant indertijd als passiefposten ten laste van de winst waren gebracht ....."

Premies en uitkeeringen invaliditeitsverzekering

Een arts had zich verzekerd tegen de geldelijke gevolgen van invaliditeit, welke hem tijdelijk of voortdurend de uitoefening van zijn bedrijf onmogelijk maakt. De krachtens deze verzekering genoten uitkeering werd door den Inspecteur belast als opbrengst van periodieke uitkeering en waar de opbrengst nog geen vol jaar was genoten, begroot naar de jaaropbrengst.

De arts, die zich met de opvatting van den Inspecteur niet kon vereeni-

gen, maar meende, dat deze uitkeering als opbrengst van beroep moest worden belast en dus slechts bij het inkomen moest worden gevoegd tot het in het afgeloopen boekjaar werkelijk genoten bedrag, kreeg van den Raad van Beroep te Groningen gelijk.

De Secretaris-Generaal ging in cassatie; in zijn uitspraak stelde de Hooge Raad de arts in het ongelijk, daarbij handhavende een reeds vroeger ingenomen standpunt (zie B 5782). De Hooge Raad overwoog o.m.:

> „dat, nu de lichamelijke en geestelijke geschiktheid tot uitoefening van een beroep betreft de persoonlijkheid van den betrokkene en niet kan worden beschouwd als een zaak in de uitoefening van het beroep aangewend, een verzekering als voormeld strekt om geldelijke nadeelen, die uit de tijdelijke of voortdurende ongeschiktheid tot uitoefening van een beroep voorvloeien, te dekken door andere, buiten de beroepsuitoefening om, verworven baten";

en besliste:

> „dat derhalve de periodieke uitkeering, waarvan belanghebbende op 1 Mei 1938 in het genot was ,niet vormde opbrengst van zijn beroep als arts, doch viel onder de toepassing van art. 8 I. B., terwijl de verschuldigde premie niet ten laste van de beroepsopbrengst kan worden gebracht",

Voor de oude inkomstenbelasting blijft dus ook na dit arrest de toestand zoo, dat de arts, die op 1 Mei een uitkeering geniet, ook al is dit slechts voor twee dagen, toch de volle jaaropbrengst moet begrooten, terwijl de arts, die het geheele jaar een uitkeering genoot, maar op 1 Mei niet, uit dezen hoofde niets behoeft aan te geven.

Voor de nieuwe inkomstenbelasting is dit verschil weggevallen, maar het arrest blijft zijn waarde behouden, doordat ook nu nog vaststaat, dat de premies niet als beroepskosten kunnen worden geboekt. Als persoonlijke aftrekposten blijven ze ook buiten aanmerking, daar artikel 16 ze niet vermeldt.

Vermogensbalans of winstbepalingsbalans

Een groothandelaar in land- en tuinbouwproducten, die tot dusverre steeds ƒ 600.— op zijn bedrijfspand had afgeschreven, had in 1936 het bedrijfspand tegen de verkoopwaarde opgenomen. Hij had zulks gedaan naar aanleiding van een schattingsrapport van een hypotheekbank, waaruit hem bleek dat het bedrijfspand te hoog in zijn boeken voorkwam. De Raad van Beroep II te Rotterdam had de verandering in systeem van waardeering toegestaan op grond van de volgende overweging:

> „dat hij het drijven eener zaak het boekhoudkundig deel daarvan aldus behoort te zijn ingericht, dat uit die boekhouding door den betrokkene moet kunnen worden gezien en voor anderen zoo noodig moet kunnen duidelijk gemaakt worden of en in hoeverre de ondernemer aan zijne verplichtingen kan voldoen, en in het bijzonder of de activa tot de daarvoor opgenomen waarde aanwezig zijn, hetwelk onder andere niet het geval is als inderdaad door bijzondere omstandigheden in het betreffende tijdvak met de werkelijkheid in strijd geworden cijfers, in de boeken worden gehandhaafd en de daardoor noodige wijziging niet wordt aangebracht; dat derhalve

de vraag ter beantwoording blijft, of te dezen zich in het betreffende tijdvak bijzondere omstandigheden hebben voorgedaan als bovenbedoeld en de Raad deze vraag bevestigend beantwoordt, nu inderdaad uit bovenbedoeld taxatierapport bleek, dat, indien daarmede geen rekening werd gehouden, de boekhouding niet langer in overeenstemming zou zijn geweest met de werkelijkheid";

De Raad van Beroep stelt zich hier kennelijk op het standpunt, dat de koopmansbalans een z.g. vermogensbalans moet zijn.

De Secretaris-Generaal ging in cassatie, daarbij als middel aanvoerende, dat „waar de boekhouding wordt gebezigd tot bepaling van winst, de activa hierin behooren voor te komen voor de waarde, die hieraan voor het bepalen van de winst dient te worden toegekend, terwijl deze waarde geenszins de verkoopwaarde behoeft te zijn".

De Hooge Raad vernietigde de uitspraak met zijn arrest dd. 5 Februari '41 (B 7300), daarbij overwegende, dat een bijzondere omstandigheid, die een verandering van waardeeringssysteem in deze zou kunnen rechtvaardigen, niet aanwezig geacht kan worden,

„dat het hier niet betreft onroerende goederen, die in het bedrijf plegen te worden verkocht, doch een pand, dat dient voor belanghebbendes handel in land- en tuinbouwproducten, en behoorlijke regelen van winstbepaling niet als eisch stellen, dat de waarde, waarvoor het pand in de boeken voorkomt, overeenkome met de opbrengst, die bij eenen mogelijken verkoop ervan te maken is";

Naar het mij voorkomt een arrest met principieele beteekenis; voor de heffing van de Inkomstenbelasting is volgens de Hooge Raad niet een zg. vermogensbalans, maar een winstbepalingsbalans van belang. (Zie ook Leidraad Winstbelasting par. 9). Voor de nieuwe Inkomstenbelasting valt stellig geen ander standpunt te verwachten.

De beteekenis van het doen van een aangifte voor de vermogensbelasting na ontvangst van een aangiftebiljet B

Voor de Vermogensbelasting is men, ook zonder dat men een aangiftebiljet ontvangt, tot aangifte verplicht, wanneer men een vermogen heeft van ƒ 16.000.— of meer. Zendt de Inspecteur echter een aangiftebiljet B, dan moet men dit binnen twintig dagen ingevuld en onderteekend inzenden, ook al is het vermogen geringer dan ƒ 16.000.—.

Een eigenaar van onroerend goed, belast met hypotheek, ontving een aangiftebiljet, schatte zijn onroerende goederen, trok zijn hypothecaire schulden hiervan af en concludeerde, dat zijn vermogen beneden ƒ 16.000.— bleef; hij verzuimde echter het ontvangen aangiftebiljet ingevuld terug te zenden. De Inspecteur legde echter ambtshalve een aanslag naar een vermogen van ƒ 20.000.— op. Later vorderde de Inspecteur na naar een vermogen van ƒ 29.000.—, waarbij hij de viervoudige verhooging oplegde.

Belastingplichtige wendde zich nu tot de Raad van Beroep met verzoek de viervoudige verhooging te vernietigen, waarbij hij een beroep deed op artikel 41 lid 3 V. B., dat hij te goeder trouw te laag had geschat.

De Inspecteur stelde hier tegenover, dat belastingplichtige in gebreke was gebleven zijn biljet in te zenden en dat dit verzuim en niet zijn te lage schatting oorzaak van de te lage ambthalve aanslag was. Had hij

immers zijn biljet ingezonden, dan had de Inspecteur de te lage schatting wel gecorrigeerd. Van een in rechte relevante schatting door belastingplichtige was hier geen sprake, ergo evenmin van een te lage schatting te goeder trouw.

De Raad van Beroep nam de motiveering van den Inspecteur over en handhaafde de viervoudige verhooging.

De Hooge Raad schaarde zich met zijn arrest dd. 29 Januari '41 (B 7299) aan de zijde van Inspecteur en Raad van Beroep, overwegende:

> „dat, nu, gelijk vaststaat, aan belanghebbende een biljet is gezonden en hij niet heeft voldaan aan zijne verplichting om daarop aangifte van zijn vermogen te doen, hier, bij gebreke van een schatting te goeder trouw, waarvan het resultaat in eene aangifte is neergelegd, eene te lage schatting te goeder trouw door den aangever niet kan worden aangenomen";

Het blijkt dus van het grootste belang te zijn steeds het ontvangen aangiftebiljet B volledig ingevuld terug te zenden, wil men niet de kans loopen zijn recht om met een beroep op een te lage schatting te goeder trouw een viervoudige verhooging bij navordering af te weren, te verspelen.

De consequenties van een jaarlijksche schatting van het voordeel uit hoofde van een overeengekomen kapitaaluitkeering bij aftreding

In 1934 sloot een N.V. met haar directeur een overeenkomst, waarbij hem een uitkeering van *f* 38.000.— werd toegezegd bij zijn ontslag. De fiscus stelde zich op het standpunt, dat voor de toepassing van art 7 D.T.B. bij het salaris van den directeur telkenjare gevoegd moest worden een bedrag, gelijk aan de waarde van die aanspraak op deze toekomstige uitkeering. De fiscus stelde deze waarde op *f* 4.089.—.

December 1937 trad de directeur af en kreeg hij de gestipuleerde *f* 38.000.—. De Inspecteur voegde nu voor de toepassing van art. 7 een bedrag van *f* 23.000.— bij het salaris: dit bedrag werd door den Inspecteur vastgesteld met inachtneming van het feit, dat in voorafgaande jaren voor de toepassing van art. 7 reeds 3 maal een bedrag van *f* 4.089.— bij het salaris was gevoegd.

De Rotterdamsche Raad van Beroep I ging met deze wijze van doen accoord. De Hooge Raad vernietigde deze uitspraak met zijn arrest dd. 15 Januari '41 (B 7290), daarbij overwegende:

> „dat, nu eenmaal als stelsel ter belasting van het bedoelde recht was aanvaard een jaarlijks aan A opkomend, naar schatting bepaald voordeel, daarmede voor de toepassing van art. 7 der wet het bedoelde recht ten volle in aanmerking was genomen, zoodat voor een belasten van een verschil, zooals dat te dezen is geschied, geene plaats meer was;
>
> dat ook in de wet op de dividend- en tantièmebelasting deze gedachte wel wordt aangetroffen, namelijk waar zij in art. 5, 1e lid, letter a, als belastbare uitdeeling aanmerkt eene verhooging der verzekerde som, waarbij immers te denken valt aan de waarde van het aldus toegekende recht ,en de som, die eventueel later wordt uitgekeerd, zonder belang is;

M.i. een alleszins toe te juichen beslissing, die een principieel kantje heeft en niet van praktisch belang ontbloot is.